בְּקַדְמִיתָא הוּא דְּכֹלָּא. מָאן אוֹכַח. תְּפִלָּה, בְּקַדְמִיתָא שֶׁל יַד. בְּגִין דִּבְהַאי עָיֵיל לִשְׁאָר קְדֻשָּׁה. וְאִי הַאי לָא אִשְׁתְּכַח לְגַבֵּיהּ, לָא שַׁרְיָא בֵּיהּ קְדֻשָּׁה לְעֵילָא, בְּגִין כָּךְ (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳ כְּתִיב.

וְהַאי עוֹל לָא שַׁרְיָא, בְּמַאן דְּאִיהוּ כָּפִית בְּאָחֳרָא. וְעַל דָּא עֲבָדִין פְּטוּרִין מֵעוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְאִי מֵהַאי עוֹל פְּטוּרִין, מִכָּל שְׁאַר פְּטוּרִין. דְּהָא שְׁאַר לָא שַׁרְיָא עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, עַד דְּאִשְׁתְּכַח גַּבֵּיהּ בְּהַאי עוֹל. וּבְגִין כָּךְ הֲווֹ אָכְלֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם חִנָּם. אוֹף הָכָא יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם. דְּהָא עַבְדָּא הָוָה, וְכָל מַה דְּעָבִיד, חִנָּם הוּא, בְּלָא עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְאַף עַל גַּב דְּחִנָּם הֲווֹ עוֹבָדוֹהִי יֵצֵא לַחָפְשִׁי, וִיהֵא לֵיהּ נַיְיחָא.

לְבָתָר דְּאִיהוּ בְּחֵירוּ, וְאִשְׁתְּכַח בֵּיהּ נַיְיחָא, יָהֲבִין עָלֵיהּ עוֹל, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאַפִּיק לֵיהּ לְחֵירוּ. וְאִי בַּר נָשׁ יְסָרֵב לְמֵיפַּק לְחֵירוּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר וְאִם אָמוֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת אֲדֹנִי וְגוֹ׳. הָא וַדַּאי פָּגִים לֵיהּ לְהַאי אֲתַר, דְּשָׁבִיק עוֹל מַלְכוּתָא דִּלְעֵילָא, וְנָטִיל עוֹל דְּמָארֵיהּ. וְעַל דָּא מַה כְּתִיב, וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל הַדֶּלֶת וְגוֹ׳. וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים. אֶל הָאֱלֹהִים סְתָם. לְגַבֵּי הַהוּא אֲתַר דְּפָגִים לֵיהּ דְּהָכִי נָמֵי אֱלֹהִים אִקְרֵי. וּלְאָן אֲתַר יִתְקְרִיב לְגַבֵּיהּ. אֶל הַדֶּלֶת אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה. (דף ק״ח ע״ב) בְּגִין דְּהַאי אֲתַר פִּתְחָא הוּא דִּלְעֵילָא, וּמְזוּזָה אִקְרֵי, וְהָא אִתְּמַר. וְכֵיוָן דְּאִיהוּ אַכְוּוֹן לְאַפְּגָמָא לְהַאי אֲתַר, הַהוּא פְּגִימוּ אִשְׁתְּאַר בַּהֲדֵיהּ בֵּיהּ בְּגוּפֵיהּ הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעוֹלָם. יֶהֱוֵי עַבְדָּא תְּחוֹת רַגְלוֹי דְּמָארֵיהּ, עַד שַׁתָּא דְּיוֹבְלָא.

מִי מוֹכִיחַ? תְּפִלָּה, בַּהַתְחָלָה שֶׁל יָד, מִשּׁוּם שֶׁבָּזֶה הוּא נִכְנָס לִשְׁאָר הַקְּדֻשָּׁה. וְאִם זֶה לֹא נִמְצָא אֶצְלוֹ, לֹא שׁוֹרָה עָלָיו קְדֻשָּׁה לְמַעְלָה, מִשּׁוּם זֶה כָּתוּב, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹ׳.

וְהָעֹל הַזֶּה לֹא שׁוֹרֶה בְּמִי שֶׁכָּפוּת לְאַחֵר, וְעַל כֵּן עֲבָדִים פְּטוּרִים מֵעֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְאִם מֵהָעֹל הַזֶּה הֵם פְּטוּרִים, מִכָּל הַשְּׁאָר הֵם פְּטוּרִים, שֶׁהֲרֵי הַשְּׁאָר לֹא שׁוֹרֶה עַל הָאָדָם, עַד שֶׁנִּמְצָא עִמּוֹ הָעֹל הַזֶּה, וּמִשּׁוּם זֶה הָיוּ אוֹכְלִים יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם חִנָּם. אַף כָּאן יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם, שֶׁהֲרֵי עֶבֶד הָיָה, וְכָל מַה שֶּׁעָשָׂה - חִנָּם הוּא, בְּלִי עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְאַף עַל גַּב שֶׁחִנָּם הָיוּ מַעֲשָׂיו - יֵצֵא לַחָפְשִׁי, וְתִהְיֶה לוֹ מְנוּחָה.

לְאַחַר שֶׁהוּא בְּחֵרוּת וְנִמְצֵאת בּוֹ מְנוּחָה, נוֹתְנִים עָלָיו עֹל, מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהוֹצִיא אוֹתוֹ לַחֵרוּת. וְאִם בֶּן אָדָם יְסָרֵב לָצֵאת לַחֵרוּת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאִם אָמוֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת אֲדֹנִי וְגוֹ׳, הֲרֵי בְּוַדַּאי פָּגַם אֶת אוֹתוֹ מָקוֹם, שֶׁעָזַב עֹל מַלְכוּת שֶׁלְּמַעְלָה וְלָקַח אֶת עֹל אֲדוֹנוֹ. וְעַל זֶה מַה כָּתוּב? וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל הַדֶּלֶת וְגוֹ׳. וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים, אֶל הָאֱלֹהִים סְתָם, אֶל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁפָּגַם אוֹתוֹ שֶׁגַּם כֵּן נִקְרָא אֱלֹהִים.

וּלְאֵיזֶה מָקוֹם יִקְרַב אֵלָיו? אֶל הַדֶּלֶת אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה. מִשּׁוּם שֶׁהַמָּקוֹם הַזֶּה הוּא הַפֶּתַח שֶׁלְּמַעְלָה, וְנִקְרָא מְזוּזָה, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר. וְכֵיוָן שֶׁהוּא הִתְכַּוֵּן לִפְגֹּם אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה, אוֹתוֹ פְּגָם נִשְׁאָר עִמּוֹ בּוֹ בְּגוּפוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעֹלָם. יִהְיֶה עֶבֶד תַּחַת רַגְלֵי אֲדוֹנוֹ עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל.